Obtížné počátky prvního československého odboje na západě představili historici v Armádním muzeu Žižkov

Datum	16.10.2026
Subjekt	Vojenský historický ústav Praha
Region	Tschechische Republik - Hauptstadt Prag
Kategorie	Kultur, Staatliche Institutionen, Wissenschaft und Forschung

Přednášky historiků VHÚ Praha z cyklu “Českoslovenští vojáci na bojištích ve světě” přibližují působení našich vojáků v konfliktech, odbojových aktivitách i mírových operacích od 19. století po současnost. Tentokrát se historici VHÚ Praha Petr Matějček a Tomáš Jakl podívali na osud tzv. cunanské legie, kterou založil Francouz Adolphe Brezet, a proslulé Roty Nazdar.

Pábitel, který mátl svět

Adolphe Brezet byl francouzský dobrodruh, který se prohlašoval za prezidenta fiktivního jihoamerického státu Counani. Vystupoval jako hlava státu, vytvářel vlastní státní symboly, uděloval tituly (sám si jich udělil nespočet) a usiloval o diplomatické kontakty. Po vypuknutí první světové války se pokusil vytvořit mezinárodní dobrovolnický sbor Corps de Tirailleurs (tzv. cunanskou legii), který chtěl nabídnout britské straně k boji proti Německu a jeho spojencům. Britské úřady však Brezetův záměr nepřijaly. Část dobrovolníků se nakonec zapojila do francouzské Cizinecké legie.

Českoslovenští krajané z Londýna předali již 4. srpna 1914 britskému ministerstvu války seznam sto šesti dobrovolníků, ochotných sloužit v britské armádě. Poté, co jejich nabídku Britové zdvořile odmítli (přijali ji až v roce 1916), hledalo několik desítek krajanů možnost bojovat proti Ústředním mocnostem právě v Brezetově Corps de Tirailleurs. Po likvidaci Brezetova podniku posílili v říjnu 1914 československou Rotu Nazdar ve Francii.

Neuvěřitelný příběh Adolpha Brezeta publikoval Tomáš Jakl ve stati *Adolphe Brezet a jeho Corps de Tirailleurs v roce 1914*, uveřejněné v časopise Historie vojenství. Popisuje v ní okolnosti vzniku jednotky a sleduje Brezetův život až do roku 1918, kdy tento politicko-vojenský impresário zemřel.

Rota Nazdar: čeští dobrovolníci na západní frontě

Zatímco Brezetův projekt se nepodařilo uskutečnit podle jeho představ, čeští dobrovolníci se do bojů na západní frontě nakonec skutečně zapojili. V srpnu 1914 se stovky Čechů a Slováků přihlásily do francouzské armády. Protože zahraniční dobrovolníci mohli sloužit pouze v Cizinecké legii, soustředili se v táboře v Bayonne, kde byli většinou zařazeni do 1. roty praporu C 2. pochodového pluku 1. pluku Cizinecké legie. Podle tradičního sokolského pozdravu, jímž se Češi mezi sebou zdravili, jí legionáři z ostatních rot brzy začali přezdívat Compagnie Nazdar.

Rota měla při odjezdu na frontu přibližně 222 mužů a velel jí kapitán Sallé. Později byla ještě doplněna skupinou dobrovolníků z Londýna, včetně těch z výše zmíněné cunanské legie. Rota nejprve působila v oblasti Champagne, na jaře 1915 se však přesunula do Artois na severu Francie. Její nejslavnější a zároveň poslední boj se odehrál u Arrasu 9. května 1915, během druhé bitvy u Artois. Spojenecký útok měl prolomit německou frontu a ovládnout strategicky důležitý hřeben Vimy, především jeho nejvyšší bod – kótu 140.

Čeští dobrovolníci postupovali přes německá opevnění a spolu s dalšími jednotkami se dostali až ke kótě 140, kterou se jim podařilo dobýt. Útočníci však utrpěli těžké ztráty, většina důstojníků padla nebo byla zraněna a zálohy zůstávaly příliš daleko. Německý protiútok proto vedl ke ztrátě dobytých pozic.

V boji padlo 42 příslušníků roty a přibližně stovka dalších byla zraněna. Rota Nazdar nakonec přestala existovat jako samostatná jednotka. Přeživší pokračovali ve službě v dalších útvarech Cizinecké legie, vlastní česká rota už ale v jejím rámci znovu nevznikla.

O proslulé Rotě Nazdar si můžete přečíst více v těchto textech:

https://www.vhu.cz/pred-sto-deseti-lety-vznikla-rota-nazdar/
https://www.vhu.cz/exhibit/jaroslav-riedl-rota-nazdar-1935/
https://www.vhu.cz/rota-nazdar-nejen-o-pamatnem-boji-z-9-kvetna-1915/
https://www.vhu.cz/pocta-ke-110-vyroci-zalozeni-roty-nazdar-vystava-mapujici-puvodni-vojenske-nazvy-ulic-dejvic-a-bubence-praha-6-legionarsk

https://www.vhu.cz/obtizne-pocatky-prvniho-ceskoslovenskeho-odboje-na-zapade-predstavili-historici-v-armadnim-muzeu-zizkov